

تک‌نفت‌وگو

حسام کمالی

احمدی، نماینده مردم رشت در گفت‌وگو با «جوان»:

تک‌نرخ شدن ارز مانع هدررفت منابع و تقویت تولید داخلی می‌شود

نماینده مجلس شورای اسلامی معتقد است یکی از مهم‌ترین دلایلی که ارز تک‌نرخ می‌باید به‌عنوان یک سیاست اقتصادی مدنظر قرار گیرد، حفظ رقابت سالم در بازار است. رقابت سالم نیازمند شرایط برابر برای همه فعالان اقتصادی است و این شرایط تنها در صورتی تحقق می‌یابد که نرخ ارز یکسان برای همه وجود داشته باشد.

■ ■ ■

ارز چند نرخ یکی از معضلات اقتصادی ایران است که طی سال‌های اخیر به یکی از عوامل اصلی ایجاد فساد و نرابری در بازار تبدیل شده‌است. این سیستم با ایجاد فرصت‌های رانت‌جویی و سوءاستفاده، موجب شده تا فعالان اقتصادی به جای تمرکز بر بهره‌وری و نوآوری به دنبال کسب سودهای نامشروع از تفاوت نرخ ارز باشند. علاوه بر این تخصیص ارز دولتی به واردات برخی کالاها نه تنها به تقویت اقتصاد داخلی کمک نمی‌کند، بلکه تولیدکنندگان داخلی را تحت فشار قرار داده و وابستگی به واردات را افزایش می‌دهد. در این شرایط، حرکت به سمت ارز تک‌نرخ نه تنها راهکاری برای کاهش فساد و افزایش شفافیت اقتصادی است، بلکه می‌تواند به حفظ ارزش پول ملی، تقویت تولید داخلی نیز منجر شود.

کشورهای پیشرفته با پیروی از این سیاست توانسته‌اند بازارهای مالی خود را پایدار و رقابتی نگه‌دارند. در نتیجه، حرکت به سوی ارز تک‌نرخ برای ایران نیز امری ضروری به نظر می‌رسد.

در همین راستا محمدرضا احمدی سنگر، نماینده مردم رشت و دبیر کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی، در خصوص ضرورت حرکت به سمت ارز تک‌نرخ و اثرات آن بر کاهش فساد، شفافیت اقتصادی و بهبود فضای کسب‌کار به «جوان» می‌گوید: اجرای سیاست ارز تک‌نرخ می‌تواند نقش مؤثری در حذف رانت و ایجاد فضای رقابتی سالم در اقتصاد ایفا کند.

دبیر کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس با اشاره به مشکلات ارز چند نرخی تأکید می‌کند: ارز چند نرخ یکی از ریشه‌های اصلی فساد در سیستم اقتصادی است که پیامدهای منفی گسترده‌ای به همراه دارد. در ساختاری که چندین نرخ ارز وجود دارد، امکان سوءاستفاده برای برخی افراد یا گروه‌ها ایجاد می‌شود و رانت‌جویی به شدت افزایش می‌یابد. این وضعیت نه تنها به نفع اقتصاد نیست، بلکه موجب تضعیف شفافیت در سیاست‌های مالی و اقتصادی کشور می‌شود. کشورهای پیشرفته به دلیل تجربه و دانش خود از این نوع سیستم‌های چند نرخ دوری می‌کنند، زیرا می‌دانند سیستم ارز تک‌نرخ باعث ایجاد ثبات

اقتصادی، رقابت منصفانه و افزایش کارایی در اقتصاد می‌شود. احمدی سنگر ادامه می‌دهد: یکی از نمونه‌های مشهود فساد در سیستم ارز چند نرخ، تخصیص ارز دولتی به واردکنندگان است. به عنوان مثال، ارز با نرخ دولتی برای واردات برخی به برخی افراد یا دلالتان اختصاص داده می‌شود که به ظاهر برای تأمین نیازهای داخلی صورت می‌گیرد، اما در واقع این دلالتان از این فرصت سوءاستفاده می‌کنند. آنها از دولتی‌ها در دست می‌آورند و پس‌انداز اقدام به واردات می‌کنند، اما به دلیل فساد موجود، نه تنها کیفیت و کمیت واردات کنترل نمی‌شود، بلکه تولیدکنندگان داخلی که توان رقابت با واردات ارزان را ندارند، متضرر می‌شوند. به این ترتیب، واردات واردکنندگان با

استفاده از ارز دولتی محصولات خود را با قیمتی پایین‌تر وارد بازار می‌کنند و تولیدکنندگان داخلی نمی‌توانند با این قیمت‌ها رقابت کنند. این مسئله به تولید داخلی ضربه می‌زند و در بلندمدت وابستگی به واردات را افزایش می‌دهد.

وی ادامه می‌دهد: از سوی دیگر، تخصیص ارز دولتی برای کالاهای اساسی مانند دارو شاید در ظاهر منطقی به نظر برسد، اما حتی در این موارد هم می‌تواند سیاست‌های بهتری رایبه کاربرد. برای مثال، به جای تخصیص ارز دولتی برای واردات دارو، می‌توان به مصرف‌کنندگان بازمانه مستقیم اختصاص داد تا از طریق مکانیسم‌های شفاف‌تر و کارآمدتر نیازهای اساسی مردم برطرف شود. این رویکرد علاوه بر جلوگیری از فساد، می‌تواند موجب همدغدتم شدن بازارها و بهبود وضعیت بهداشت و درمان کشور شود.

احمدی سنگر خاطر نشان می‌کند: با این حال، مسئله ارز چند نرخ تنها به داروها محدود نمی‌شود. در حال حاضر، دولت چندین نرخ ارز مختلف برای واردات کالاهای متنوع تعریف کرده که این روند به فساد بیشتر دامن می‌زند. با ایجاد نرخ‌های متعدد، اختلاف قیمت‌ها بین بازار رسمی و بازار آزاد، انگیزه برای کسب سودهای غیرقانونی و بازار آزاد، انگیزه برای کسب سودهای غیرقانونی و فساد را افزایش می‌دهد. در چنین شرایطی، برخی از افراد با دسترسی به ارز دولتی کالاهای وارداتی را با قیمت‌های پایین‌تر خریداری می‌کنند و سپس این کالاها را با قیمت‌های بالاتر در بازار به فروش می‌رسانند که این فرایند به گسترش فساد

و بی‌ثباتی اقتصادی منجر می‌شود.

دبیر کمیسیون آموزش مجلس خاطر نشان می‌کند: حرکت به سمت ارز تک‌نرخ می‌تواند شفافیت بیشتری به بازار مالی کشور ببخشد، بلکه به حفظ ارزش پول ملی نیز کمک شایسته خواهد کرد. به‌نحیث نرخ ارز و جلوگیری از چندگانگی نرخ ارز، می‌توان حفظ هدررفت منابع مالی را گرفت و سرمایه‌گذاری‌های داخلی را تقویت کرد. در یک سیستم ارز تک‌نرخ، رقابت سالم‌تری در بازار شکل می‌گیرد و تولیدکنندگان و واردکنندگان در شرایط برابر قرار می‌گیرند.

این مسئله باعث می‌شود تا فعالان اقتصادی به جای بهره‌برداری از تفاوت‌های نرخ ارز، به سمت افزایش بهره‌وری و نوآوری در تولید و خدمات روی بیاورند.

احمدی سنگر در ادامه می‌افزاید: یکی دیگر از مشکلات سیستم ارز چند نرخی، ضعف طولانی و دسترسی محدود به ارز دولتی است. در این سیستم، افراد با شرکت‌هایی که به ارز نیاز دارند، اغلب باید در صف بمانند و نهایتاً به دلایل مختلف از دریافت ارز باز می‌مانند، در حالی که افراد با دسترسی به رانت و ارتباطات قوی می‌توانند به سرعت ارز دولتی را دریافت کنند. این نوع سیاست‌گذاری علاوه بر ایجاد نابرابری در دسترسی به منابع، به عدم کارایی در تخصیص منابع مالی نیز منجر می‌شود. حرکت به سمت ارز تک‌نرخ می‌تواند این مشکلات را حل کند و تخصیص ارز به شکل منصفانه‌تر و شفاف‌تری صورت گیرد.

وی در پایان تأکید می‌کند: به طور خلاصه، یکی از مهم‌ترین دلایلی که ارز تک‌نرخ باید به‌عنوان یک سیاست اقتصادی مدنظر قرار گیرد، حفظ رقابت سالم در بازار است. رقابت سالم نیازمند شرایط برابر برای همه فعالان اقتصادی است و این شرایط تنها در صورتی تحقق می‌یابد که نرخ ارز یکسان برای همه وجود داشته باشد. وقتی ارز چند نرخ وجود داشته باشد، افراد با دسترسی به ارز ارزان‌تری می‌توانند با برتری ناعادلانه‌ای وارد بازار شوند و رقابت را در مسیر اصلی خود خارج کنند، بنابراین ارز تک‌نرخ نه تنها به بهبود شرایط رقابت کمک می‌کند، بلکه در بلندمدت به رشد پایدار و توسعه اقتصادی کشور منجر خواهد شد.

تحلیل جعفر صامری*

چالش‌هایی که دست‌وپای تولیدو سرمایه‌گذاری را بسته‌اند

رشد تولید و سرمایه‌گذاری نقش بسیار مهمی در بهبود وضعیت اقتصادی هر کشوری دارد. سرمایه‌گذاری در بخش‌های واقعی اقتصاد نه تنها به ایجاد فرصت‌های شغلی و توسعه کسب‌وکارها کمک می‌کند، بلکه باعث ایجاد زیرساخت‌های پایدار برای آینده می‌شود. در این مسیر، فراهم‌سازی فضای مناسب برای فعالیتهای اقتصادی و بهبود کیفیت حکمرانی به‌عنوان دو عامل کلیدی در رشد و توسعه اقتصادی مطرح هستند. نبود این عوامل می‌تواند مانعی جدی برای سرمایه‌گذاری و رشد تولید محسوب شود، بنابراین رفع چالش‌های موجود در مسیر سرمایه‌گذاری از مهم‌ترین وظایف سیاستگذاران اقتصادی به‌شمار می‌آید.

■ ■ ■

روند تغییرات شاخص‌های کسب‌وکار

در سال‌های اخیر، با وجود تحریم‌ها و چالش‌های مختلف اقتصادی، روند بهبود نسبی در شاخص‌های محیط کسب‌وکار مشاهده شده‌است. از سال ۱۳۹۷، بهبودهای ملموسی در برخی بخش‌های اقتصادی به چشم می‌خورد، اما این بهبودها ناپایدار بوده و در بسیاری موارد همراه با نوسانات شدید مالی و تورم خاص، در ۹ ماهه نخست سال ۱۴۰۱، رخ داده‌است. نشان‌دهنده افزایش چالش‌ها و سخت‌تر شدن شرایط برای کارآفرینان نسبت به سال گذشته بوده‌است. این تغییرات ناگهانی در شاخص‌های کسب‌وکار می‌تواند نشانه‌هایی از بی‌ثباتی در فضای اقتصادی و نبود سیاست‌های پایدار و دقیق برای حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری باشد.

چالش‌های اساسی در محیط کسب‌وکار

چالش‌های محیط کسب‌وکار در ایران متنوع و چندوجهی هستند. از جمله مهم‌ترین این چالش‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- نوسانات غیرقابل پیش‌بینی قیمت مواد اولیه و محصولات: نوسانات شدید در قیمت‌ها به‌ویژه در بازار مواد اولیه، توانایی برنامه‌ریزی بلندمدت را از فعالان اقتصادی می‌گیرد و به نوعی باعث بی‌ثباتی در عملکرد کسب‌وکارها می‌شود. شسرکت‌ها و تولیدکنندگان نمی‌توانند به درستی برآورد کنند در آینده با چه هزینه‌ها و سودی روبرو خواهند شد و این موضوع به واردات می‌کند، اما به دلیل فساد موجود، نه تنها کیفیت و کمیت واردات کنترل نمی‌شود، بلکه تولیدکنندگان داخلی که توان رقابت با واردات ارزان را ندارند، متضرر می‌شوند. به این ترتیب، واردات واردکنندگان با

استفاده از ارز دولتی محصولات خود را با قیمتی پایین‌تر وارد بازار می‌کنند و تولیدکنندگان داخلی نمی‌توانند با این قیمت‌ها رقابت کنند. این مسئله به تولید داخلی ضربه می‌زند و در بلندمدت وابستگی به واردات را افزایش می‌دهد.

وی ادامه می‌دهد: از سوی دیگر، تخصیص ارز دولتی برای کالاهای اساسی مانند دارو شاید در ظاهر منطقی به نظر برسد، اما حتی در این موارد هم می‌تواند سیاست‌های بهتری رایبه کاربرد. برای مثال، به جای تخصیص ارز دولتی برای واردات دارو، می‌توان به مصرف‌کنندگان بازمانه مستقیم اختصاص داد تا از طریق مکانیسم‌های شفاف‌تر و کارآمدتر نیازهای اساسی مردم برطرف شود. این رویکرد علاوه بر جلوگیری از فساد، می‌تواند موجب همدغدتم شدن بازارها و بهبود وضعیت بهداشت و درمان کشور شود.

احمدی سنگر خاطر نشان می‌کند: با این حال، مسئله ارز چند نرخ تنها به داروها محدود نمی‌شود. در حال حاضر، دولت چندین نرخ ارز مختلف برای واردات کالاهای متنوع تعریف کرده که این روند به فساد بیشتر دامن می‌زند. با ایجاد نرخ‌های متعدد، اختلاف قیمت‌ها بین بازار رسمی و بازار آزاد، انگیزه برای کسب سودهای غیرقانونی و بازار آزاد، انگیزه برای کسب سودهای غیرقانونی و فساد را افزایش می‌دهد. در چنین شرایطی، برخی از افراد با دسترسی به ارز دولتی کالاهای وارداتی را با قیمت‌های پایین‌تر خریداری می‌کنند و سپس این کالاها را با قیمت‌های بالاتر در بازار به فروش می‌رسانند که این فرایند به گسترش فساد

سیستم پرداخت چین فرصت راهبردی ایران در خنثی‌کردن تحریم‌ها

طی ۷۸ سال گذشته، ایالات متحده، رهبری نظم اقتصادی

بین‌المللی را بر عهده داشته‌است. با این حال، چین با تلاش برای جایگزینی دلار آمریکا به‌عنوان ارز

جهانی، تهدیدی جدی برای ایالات متحده محسوب می‌شود. بر اساس گزارش صندوق بین‌المللی پول، یوان چین در فرایند تأمین مالی تجاری در جایگاه سوم قرار دارد و در طول زمان تقاضای سرمایه‌گذاران خارجی برای بین‌المللی شدن این ارز افزایش یافته‌است.

در زمینه انتقال پول بین‌المللی، بانک‌های چینی از ترکیبی از سیستم‌های جهانی و داخلی استفاده می‌کنند. یک سیستم، بستر پیام‌رسانی سوئیفت، جامعه ارتباطات مالی بین‌بانکی جهانی است.

سیستم دیگر، شبکه‌ای تخصصی و بومی به نام CIPS، سیستم پرداخت بین‌بانکی برون‌مرزی است. این سیستم پرداخت‌های برون‌مرزی به‌ویژه یوان چین (RMB) را تسهیل می‌کند. در واقع بانک‌های چینی بسته به ارز و منطقه مرز، برای انتقال پول از این سیستم استفاده می‌کنند. در CIPS مؤسسات مالی باید شرکت‌کننده مستقیم یا غیرمستقیم باشند تا به خدمات CIPS دسترسی پیدا کنند. شرکت‌کنندگان مستقیم معمولاً شامل بانک‌های بزرگ داخلی و بین‌المللی نظیر HSBC و Standard Chartered هستند. این بانک‌ها مستقیماً در بانک مرکزی چین حساب دارند و مبتنی بر این پیام‌رسان و سیستم می‌توانند پرداخت‌های برون‌مرزی را برای خود و شرکت‌کنندگان غیرمستقیم تسویه کنند.

سال‌هاست کشور چین تلاش می‌کند جایگزینی برای سوئیفت ایجاد کند. سیستم CIPS بهترین

اقتصادسنجی

سرویس اقتصادی ۰۶۰۸۸۵۳۳

دانیال شایگان ااکو

نرخ ارز وابسته می‌کند.

علاوه بر این توسعه ناکافی زنجیره‌های تولیدی و نبود شبکه‌های تولیدی افقی و عمودی در داخل کشور، امکان خودکفایی در بسیاری از بخش‌های تولیدی را از بین برده‌است. به عبارت دیگر، عدم توسعه در زنجیره‌های تولیدی باعث شده‌است صنایع داخلی نتوانند به سطحی از استقلال دست یابند که در برابر نوسانات خارجی مقاوم باشند. این امر موجب شده که قیمت‌ها به شدت به تغییرات نرخ ارز وابسته شود و در نتیجه، فضای کسب‌وکار برای فعالان اقتصادی بی‌ثبات و غیرقابل پیش‌بینی می‌شود.

رابطه نرخ ارز و تورم تولیدکننده

بررسی‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد میان نرخ ارز و شاخص بهای تولیدکننده رابطه‌ای مستقیم و همبستگی مثبت وجود دارد. به عبارت دیگر، هر بار که نرخ ارز افزایش می‌یابد، بهای تمام‌شده تولیدکننده نیز افزایش می‌یابد. این همبستگی ناشی از وابستگی گسترده تولیدکنندگان به مواد اولیه وارداتی است. افزایش نرخ ارز به طور مستقیم هزینه‌های تولید را افزایش داده و فشار بیشتری بر تولیدکنندگان وارد می‌کند و در نهایت به افزایش قیمت‌ها در بازار و کاهش توان رقابتی تولیدکنندگان منجر می‌شود.

به دلیل این نوسانات قیمت مواد اولیه و محصولات نیز بی‌ثبات شده فضای کسب‌وکار برای فعالان اقتصادی دشوارتر می‌شود. بی‌ثباتی اقتصادی به عنوان یکی از عوامل اصلی افزایش نااطمینانی در فضای اقتصادی کشور شناخته می‌شود و این امر مستقیماً بر میزان سرمایه‌گذاری و تولیدات داخلی تأثیر می‌گذارد. در نتیجه، کاهش سرمایه‌گذاری‌ها و افت تولیدات

پرداخت CIPS در جهان در بازه چهار ساله را نشان می‌دهد.

فارغ از سیستم پرداخت مذکور، کانال‌های انتقال مالی دیگر نیز وجود دارد. CNAPS، سامانه پیشرفته پرداخت ملی چین، یکی دیگر از ابزارهای چین جهت پرداخت‌های داخلی است. سیستم مذکور، یک سیستم الکترونیکی بین‌بانکی سراسری در چین به شمار می‌رود. این سیستم پرداخت‌ها و تسویه حساب‌های آنی بین بانکی در چین را تسهیل می‌کند و مشابه سامانه سوئیفت برای تراکنش‌های بین‌المللی است. سامانه پیشرفته پرداخت ملی چین از سوی بانک مرکزی چین اداره می‌شود و برای تسویه تراکنش‌های داخلی بانک‌های مختلف عنصر حیاتی به شمار می‌رود. این ابزار نقش بزرگی در بین‌المللی کردن ارز چین و تسهیل تجارت برون‌مرزی این کشور ایفا می‌کند. همچنین می‌تواند در اتکای تجارت و بدبستان‌ها به دلار نیز بکاهد. ایران در مواجهه با تحریم‌های گسترده و محدودیت‌های ناشی از قطع دسترسی به سیستم‌های مالی بین‌المللی نظیر سوئیفت، نیاز مبرمی به احیای نظام پرداخت رسمی خود دارد. در

لزوم تنوع بخشی به منابع تأمین مالی

اگرچه نظام بانکی همچنان نقش اصلی در تأمین مالی تولیدکنندگان را ایفا می‌کند، اما تمرکز زیاد بر بانک‌ها به‌عنوان تنها منبع تأمین مالی، مشکلاتی را به همراه دارد. این وابستگی به تسهیلات بانکی نه تنها فشار زیادی بر این نظام وارد می‌کند، بلکه در مواقعی که نظام بانکی دچار مشکلات نقدینگی شود، تولیدکنندگان نیز با بحران مواجه می‌شوند. برای کاهش فشار بر نظام

بانکی و تسهیل روند رشد و توسعه تولید، لازم است از سایر ظرفیت‌های مالی نظیر بازار سرمایه و ابزارهای متنوع مالی استفاده شود. متنوع‌سازی منابع تأمین مالی و ترویج استفاده از ابزارهای مناسب می‌تواند به تقویت بخش‌های تولیدی و صنعتی کشور کمک کند.

بی‌ثباتی سیاست‌ها و مقررات در فضای کسب‌وکار

یکی دیگر از چالش‌های عمده‌ای که تولیدکنندگان و کسب‌وکارها در ایران با آن مواجه هستند، تغییرات مداوم در سیاست‌ها و مقررات اقتصادی است. این تغییرات نه تنها باعث افزایش عدم اطمینان می‌شود، بلکه هزینه‌های تولید را نیز به شدت افزایش می‌دهد. برای مثال، تغییرات مکرر در نرخ ارز و تعرفه‌های گمرکی مربوط به واردات و مشکلات تأمین مالی پرداخته شده‌است و این نوسانات، برنامه‌ریزی و تولید ایجاد می‌کند. این تغییرات مکرر و بی‌ثباتی باعث شده

است تولیدکنندگان نتوانند برنامه‌ریزی بلندمدت و کارآمدی برای توسعه و بهبود فعالیت‌های خود داشته باشند. به‌طور خاص، بخش معدن یکی از صنایعی است که بیشترین آسیب را از این تغییرات می‌بیند. وابستگی بالای این بخش به ماشین‌آلات استخراج روباز که ۷۰ درصد از هزینه‌های تولید این صنعت را شامل می‌شود، این امر راندازدی کند که نه تنها در سطح داخلی مؤثر باشد، بلکه در سطح بین‌المللی نیز قابلیت تسهیل تراکنش‌های مالی و تجاری با شرکای اقتصادی مهم نظیر چین را داشته باشد. با اتصال به CIPS، ایران می‌تواند پرداخت‌های بین‌المللی خود را به یوان چین انجام دهد که این اقدام وابستگی به دلار را کاهش می‌دهد و راهی برای تسهیل تجارت با کشورهای دیگر باز می‌کند. این امر به ایران اجازه می‌دهد تا بدون نگرانی از تحریم‌ها و تکیه بر یک سیستم پرداخت مستقل، جایگاه خود را در زنجیره تجارت جهانی تقویت کند. احیای نظام پرداخت رسمی ایران از طریق این ابزارها نه تنها به افزایش امنیت اقتصادی و مقاومت در برابر تحریم‌ها کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به بهبود شرایط سرمایه‌گذاری، صادرات کالاهای ایرانی نیز منجر شود. این مسیر، بستر مناسبی برای تعاملات اقتصادی بیشتر و متنوع‌تر با کشورهای دیگر به‌ویژه در آسیا فراهم می‌آورد و می‌تواند ایران را به یکی از بازیگران کلیدی در شبکه اقتصادی تبدیل کند.

چین در راستای دلارزدایی و کاهش سلطه دلار امریکار تجارت جهانی، سیستم پرداخت CIPS را به‌عنوان جایگزینی برای سوئیفت ایجاد کرده‌است.

این سیستم امکان انجام تراکنش‌های بین‌المللی با استفاده از یوان را فراهم می‌کند. با توجه به اینکه ایران از سوی امریکا تحریم و امکان بهره‌مندی از سوئیفت را ندارد، می‌تواند از این ظرفیت برای دور زدن تحریم‌ها استفاده کند. ایران با بهره‌گیری از این ابزار می‌تواند تراکنش‌های مالی خود را بدون نیاز به دلار انجام دهد و از نظارت‌ها و محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها اجتناب کند. ایران با بهره‌گیری از CIPS می‌تواند تعاملات تجاری خود را با چین و سایر کشورهای که به دنبال کاهش وابستگی به دلار هستند، تقویت کند. کاهش وابستگی به تأثیرات تحریم‌های امریکا کمک می‌کند، بلکه امکان توسعه تجارت و بهبود موقعیت ایران در شبکه جهانی تجارت را نیز فراهم می‌آورد.

چین در راستای دلارزدایی و کاهش سلطه دلار امریکار تجارت جهانی، سیستم پرداخت CIPS را به‌عنوان جایگزینی برای سوئیفت ایجاد کرده‌است.

این سیستم امکان انجام تراکنش‌های بین‌المللی با استفاده از یوان را فراهم می‌کند. با توجه به اینکه ایران از سوی امریکا تحریم و امکان بهره‌مندی از سوئیفت را ندارد، می‌تواند از این ظرفیت برای دور زدن تحریم‌ها استفاده کند. ایران با بهره‌گیری از این ابزار می‌تواند تراکنش‌های مالی خود را بدون نیاز به دلار انجام دهد و از نظارت‌ها و محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها اجتناب کند. ایران با بهره‌گیری از CIPS می‌تواند تعاملات تجاری خود را با چین و سایر کشورهای که به دنبال کاهش وابستگی به دلار هستند، تقویت کند. کاهش وابستگی به تأثیرات تحریم‌های امریکا کمک می‌کند، بلکه امکان توسعه تجارت و بهبود موقعیت ایران در شبکه جهانی تجارت را نیز فراهم می‌آورد.

● پژوهشگر اقتصادی

باعث شده است هر گونه تغییر در تعرفه‌ها یا قیمت‌ها

به افزایش هزینه‌ها منجر شود. به دلیل عدم تأمین کافی ماشین‌آلات و قطعات یدکی، هزینه‌های تولید در سال‌های اخیر به شدت افزایش یافته و این امر موجب کاهش بهره‌وری و افت تولید در این بخش شده‌است.

■ نقش حکمرانی و حقوق مالکیت در بهبود فضای کسب‌وکار

کیفیت حکمرانی نقشی بسیار کلیدی در کاهش هزینه‌های مبادله و بهبود فضای کسب‌وکار دارد. حکمرانی مؤثر که بر مبنای تفکیک کارکردها، کاهش تصدی‌گری دولت و تقویت کارکرد تنظیم‌گری باشد، می‌تواند شرایط بهتری را برای بخش خصوصی و تولیدکنندگان فراهم کند. یکی از مهم‌ترین عوامل تفاوت سطح رفاه اقتصادی میان کشورها، تضمین حقوق مالکیت است. حقوق مالکیت به افراد این امکان را می‌دهد که با اطمینان بیشتری در فعالیت‌های اقتصادی مشارکت داشته باشند. وقتی حقوق مالکیت به درستی تعریف و تضمین نشود، سه پیامد منفی در اقتصاد پدید می‌آید:

۱. گسترش بخش غیررسمی: عدم اطمینان از حقوق مالکیت باعث می‌شود فعالان اقتصادی در فعالیت‌های غیررسمی و غیرشفاف روی آوردند که بیشتر بر پایه روابط شخصی و غیررسمی استوار است. این امر نه تنها هزینه‌های مبادله را افزایش می‌دهد، بلکه از توسعه واحدهای بزرگ تولیدی نیز جلوگیری می‌کند.

۲. کوچک شدن مقیاس فعالیت‌ها: نداشتن اطمینان در خصوص حقوق مالکیت و نبود افاق بلندمدت برای برنامه‌ریزی، تولیدکنندگان را مجبور به فعالیت در کسب‌وکارهایی با سرمایه کمتر و ریسک پایین‌تر می‌کند. این امر باعث کوچک شدن مقیاس فعالیت‌ها و کاهش بهره‌وری اقتصادی می‌شود.

۳. رجحان فعالیت‌های سوداگرانه: در شرایط عدم امنیت حقوق مالکیت، فعالیت‌های دلالتی و سوداگرانه که در کوتاه‌مدت سود بیشتری دارند، نسبت به فعالیت‌های مولد و تولیدی برتری پیدا می‌کنند. این موضوع به کاهش سرمایه‌گذاری در بخش‌های صنعتی و تولیدی منجر می‌شود.

ضرورت تقویت حقوق مالکیت

بهبود شاخص حقوق مالکیت در ایران برای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی ضروری است. بررسی هائ نشان می‌دهد وضعیت شاخص حقوق مالکیت در ایران در مقایسه با کشورهای منطقه مطلوب نیست. این هدف ایجاد اعتماد در بخش خصوصی و ترغیب سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد اقتصادی است. باید تقویت نهادهای مربوط به تنظیم قراردادها و تضمین حقوق مالکیت به‌عنوان یک اولویت اساسی در دستور کار قرار گیرد. تقویت این زمینه‌ساز رشد پایدار و مستمر در تولید و افزایش سرمایه‌گذاری‌ها خواهد بود. برای بهبود فضای کسب‌وکار در ایران، لازم است به چالش‌های مهمی مانند بی‌ثباتی اقتصادی، وابستگی به واردات و مشکلات تأمین مالی پرداخته شود. افزایش اطمینان در سیاست‌گذاری‌ها، تقویت حقوق مالکیت و تنوع‌بخشی به روش‌های تأمین مالی می‌تواند بستر مناسبی برای سرمایه‌گذاری‌های جدید و رشد پایدار اقتصادی فراهم کند. سیاستگذاران باید توجه بیشتری به ایجاد زیرساخت‌های لازم برای حمایت از تولیدکنندگان و کاهش فشارهای اقتصادی بر این بخش‌ها داشته باشند.

● پژوهشگر اقتصادی